

Konsekvensutredning

av

Fylkesplan for Nordland

2013-2025

Regional plan for Nordland

og

**vurdering av planens konsekvenser i
forhold til naturmangfoldloven (kap II)**

Innhold

1	Konsekvensutredning.....	3
1.1	Metodikk, tema og datagrunnlag.....	3
2	Beskrivelse og vurdering av planens overordnede og langsiktige konsekvenser.....	5
2.1	Målområde 1: Livskvalitet	5
2.2	Målområde 2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner.....	6
2.3	Målområde 3: Verdiskaping og kompetanse.....	6
3	Vurdering av virkninger etter utredningstema.....	7
3.1	Vurdering av tema: <i>forurensning</i> (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensing av jordbunn og vann) og <i>transportbehov, energiforbruk og energiløsninger</i>	7
3.2	Vurdering av tema: <i>kulturminner og kulturmiljø, naturens mangfold</i> (dyre- og planteliv), <i>natur- og kulturlandskap og sikring av jordressurser</i> (jordvern)	7
3.3	Vurdering av tema: <i>reindrift og samisk natur- og kulturgrunnlag</i>	8
3.4	Vurdering av tema: <i>tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett og friluftsliv</i> ...	8
3.5	Vurdering av tema: <i>risiko ved havstigning, skred og flom</i>	8
3.6	Vurdering av tema: <i>befolkningsutvikling, kriminalitetsforebygging og barn og unges oppvekstvilkår</i>	8
4	Konsekvensvurdering av strategier i planen som gir føringer for arealbruk	10
4.1	Konsekvensvurdering av enkeltstrategier	11
5	Vurdering av fylkesplanens konsekvenser i forhold til naturmangfoldloven (kap II).....	33

1 Konsekvensutredning

Konsekvensutredninger (KU) er et verktøy for å belyse hvilke konsekvenser arealbruken i en plan medfører for viktige miljø- og samfunnsinteresser.

Konsekvensutredningen for *Fylkesplan for Nordland 2013-2025* belyser eventuelle virkninger planens føringer for arealbruk kan ha for viktige miljø og samfunnsinteresser i Nordland. Fylkesplanen er en overordnet plan, og det er derfor gjort en konsekvensutredning på et overordnet nivå. Utredningen er avgrenset til forhold og problemstillinger som er relevante for å fatte gode beslutninger for en langsiktig og helhetlig arealbruk i fylket. På grunnlag av dette prinsippet tar konsekvensutredningen utgangspunkt i de strategiene som gir føringer for arealbruk.

Konsekvensutredningen er gjennomført i henhold til reglene i plan- og bygningsloven jf. pbl § 4-2 samt forskrift om konsekvensutredninger § 2 pkt a).

Forskrift om konsekvensutredning gir tre sjekkpunkter til hjelp i arbeidet med å avgrense omfang og detaljeringsgrad:

- plannivået
- innholdet i det aktuelle planarbeidet
- relevans for de beslutninger som skal tas

1.1 Metodikk, tema og datagrunnlag

Fagadministrasjonen i fylkeskommunen har utarbeidet konsekvensutredningen.

Konsekvensutredningen er bygd opp på følgende måte:

1. Bakgrunn, metodikk, tema og datagrunnlag
2. Beskrivelse og vurdering av planens overordnede og langsiktige konsekvenser
3. Beskrivelse og vurdering av virkninger etter utredningstema
4. Beskrivelse og vurdering av konsekvensene for miljø- og samfunnsforhold som de enkelte strategier kan gi for arealbruk. Herunder vurderinger av hvilke avbøtende effekter de arealpolitiske retningslinjene har.

Det er også gjort en vurdering av planens konsekvenser i forhold til naturmangfoldlovens kapittel II, jf. kapittel 5.

Forskrift om konsekvensutredninger har tre vedlegg. Vedlegg III gir rammer for krav til innhold i konsekvensutredningen. Her heter det blant annet at ”med utgangspunkt i en beskrivelse av viktige miljø- og samfunnsforhold skal det i konsekvensutredningen gis en beskrivelse og vurdering av virkningene som planen eller tiltaket kan få for miljø og samfunn...”

Det skal gis en kort redegjørelse for datagrunnlaget og metodene som er brukt for å beskrive virkningene, samt eventuelle faglige eller tekniske problemer ved innsamling og bruk av dataene og metodene.

Nordland fylkeskommune vurderer det som riktig og tilstrekkelig at konsekvensutredningen baseres på eksisterende kunnskap og den erfaring fylkeskommunen har. Samlet sett har fylkeskommunen en bred og omfattende kunnskap om utredningstemaene, noe som gjør fylkeskommunen i stand til å

vurdere konsekvensene på et selvstendig grunnlag. Etter fylkeskommunens vurdering er dette tilstrekkelig i forhold til at konsekvensutredningen så langt som mulig skal være beslutningsrelevant og tilpasset plannivået.

Kunnskapsgrunnlaget er blant annet basert på utredninger og erfaringer fra andre store planprosesser fylkeskommunen har gjennomført de siste årene. Dette omfatter regionale planer om eksempelvis klimautfordringene i Nordland, vindkraft og små vannkraftverk. I tillegg er det utarbeidet fylkesdelplaner for Sjunkan-Misten og Lomsdal-Visten. Planene og utredningene for disse er tilgjengelige på fylkeskommunens nettsider. Videre er erfaringene fra den løpende saksbehandlingen av kommunale arealplaner, stedsutviklingsprosjekter med mer, viktige elementer i kunnskapsgrunnlaget.

Fylkeskommunen har også vurdert at konsekvensutredningen skal forholde seg til *strategiene* i fylkesplanen. Dette fordi strategiene er vurdert som å være riktig nivå i forhold til hva som er beslutningsrelevant.

Fylkesplanen omfatter arealpolitiske retningslinjer som er uttrykk for hvilken arealpolitikk fylkeskommunen ønsker gjennomført for å støtte opp under de mål og strategier planen omfatter. De arealpolitiske retningslinjene vil fungere som avbøtende tiltak i forhold til eventuelle negative arealmessige konsekvenser strategiene kan medføre.

Planprogrammet for fylkesplanen angir at KU skal ta utgangspunkt i de arealpolitiske retningslinjene. Når fylkeskommunen med dette velger å avvike fra dette, har dette bakgrunn i at det i 2012 ennå er liten praksis for konsekvensutredninger av overordnede regionale planer. Fylkeskommunen har derfor i stor grad utviklet metodikken for gjennomføring på selvstendig grunnlag underveis i prosessen.

Vedlegg III i forskrift om konsekvensutredninger redegjør for hvilke *tema* som vurderes som relevante å vurdere. Ikke alle disse er funnet relevante i denne sammenhengen, og er dermed ikke tatt med i konsekvensutredningen.

Utredningen omfatter de tema som var omtalt i planprogrammet. I tillegg har fylkeskommunen underveis i planprosessen sett behov for å inkludere ytterligere tre tema: *natur- og kulturlandskap*, *friluftsliv* og *reindrift*. Dette fordi de er vurdert til å være beslutningsrelevant. De to første temaene dekker områder der konsekvensutredningen var mangelfull. Reindrift er inkludert som eget tema fordi man da får vurdert konsekvensen for reindrift som en arealkrevende næring for seg selv. Vurderingene av samisk natur- og kulturgrunnlag omfatter derfor ikke reindriftens interesser.

Følgende utredningstema er dermed inkludert i konsekvensutredningen:

Miljøforhold:

- *forurensning* (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)
- *transportbehov, energiforbruk og energiløsninger*
- *kulturminner og kulturmiljø*
- *naturens mangfold* (dyre- og planteliv)
- *natur- og kulturlandskap*
- *sikring av jordressurser* (jordvern)
- *reindrift*
- *samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv*

- *tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett*
- *friluftsliv*
- *risiko ved havstigning, skred og flom*

Samfunnsforhold:

- *befolkningsutvikling*
- *kriminalitetsforebygging*
- *barn og unges oppvekstvilkår*

2 Beskrivelse og vurdering av planens overordnede og langsiktige konsekvenser

Fylkesplanen for Nordland 2013-2025 omfatter tre målområder med åtte mål og 29 strategier, se tabell 3. Av disse er 11 strategier, fordelt på fire mål, vurdert til å kunne gi føringer for arealbruk.

Fylkesplanens tre målområder er;

- Målområde 1: Livskvalitet
- Målområde 2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner
- Målområde 3: Verdiskaping og kompetanse

Med utgangspunkt i konsekvensutredningen av de enkelte strategier, er det foretatt en beskrivelse og vurdering av planens overordnede og langsiktige konsekvenser i forhold til disse tre målområdene.

I den samlede vurderingen som følger her er det tatt utgangspunkt i den samlede vurderingen og konklusjonene for strategiene innen hvert målområde, jf. utredningens kapittel 4.

2.1 Målområde 1: Livskvalitet

De arealmessige konsekvensene knyttet til strategien om å «Utvikle en boligpolitikk som ivaretar befolkningen, næringslivet og spesielle gruppers behov» vurderes samlet til å ha positive konsekvenser for både befolkningsutvikling, kriminalitetsforebygging samt barn og unges oppvekstvilkår.

En boligpolitikk som ivaretar forskjellige behov vil kunne bidra positivt til miljøforhold ved å øke tilgjengelighet til uteområder, samt gang- og sykkelveinett. Strategien vil imidlertid også kunne ha negative konsekvenser for miljøforhold. Flere boliger kan gi økt belastning på vann- og avløpssystemer, og skape problemer i forhold til overflatevannshåndtering. Videre kan dette føre til økt energiforbruk, og bidra til å sette press på kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold, natur- og kulturlandskap, og jordressurser. Boligutbygging kan medføre utbygging i risikoområder med fare for havstigning, skred og flom.

Arealpolitiske retninger under temaene, «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling», «Kystsonen» og «Klima og klimatilpasning», vil kunne demme opp for de negative miljømessige konsekvensene.

Samlet sett vurderes strategien under målområdet til å ha positive konsekvenser.

2.2 Målområde 2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner

Å styrke regionsentrene som funksjonelle sentra, og Bodø som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen, vil ha positive konsekvenser for regionsentrene og nærliggende områder. Dette kan imidlertid føre til økt sentralisering på bekostning av andre nordlandskommuner. Positive konsekvenser for barn og unge vil avhenge av lokalisering av utbygging. I forhold til målet om at Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner gir strategiene overveiende positive konsekvenser for samfunnsforhold, og vil bidra positivt til befolkningsutviklingen og trygge oppvekstvilkår for barn og unge. I forhold til friluftsliv, herunder folkehelsen, kan dette bidra til en aktiv livsstil, med bedre tilgang til friluftslivs- og uteområder.

Satsingen innen målområdet vil kunne bidra til økt transportbehov (infrastruktur og parkering), særlig utenfor de bynære områdene. Satsing på byer og tettsteder kan samtidig bidra til å skape gode møteplasser i byområder. Det er også nødvendig med et fungerende kollektivtilbud, noe som kan gi et vesentlig bidrag til å redusere CO²-utslipp. I forhold til andre miljøforhold i nærområdene av byer, tettsteder og lokalsamfunn er det en fare for at utbygginger kan virke negativt på miljøforhold ved å beslaglegge jordressurser og komme i konflikt med kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold og natur- og kulturlandskap. Denne risikoen blir redusert når man tar satsingen på ”robuste samfunn” med i vurderingen.

Arealpolitiske retningslinjer under temaene «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling», «Kystsonen» kan bidra til å demme opp for eventuelle negative miljømessige konsekvenser. Arealpolitiske retningslinjer under temaet «Klima og klimatilpasning» konkretiserer hvordan klimatilpasningsevnen kan styrkes.

Samlet sett vurderes strategiene under målområdet til å ha positive konsekvenser.

2.3 Målområde 3: Verdiskaping og kompetanse

De arealmessige konsekvensene er i hovedsak knyttet til utnyttelsen av naturressurser i fylket (for eksempel akvakultur, mineralske ressurser og kraftverk). Andre næringer som er arealkrevende er for eksempel kraftkrevende industri og petroleumsvirksomhet. Samtidig kan tilrettelegging av arealer for natur- og kulturbasert reiseliv gi føringer for natur- og kulturmiljø.

For samtlige strategier viser konsekvensutredningen at disse vil ha positive konsekvenser for befolkningsutviklingen og andre samfunnsforhold.

For miljøforhold vil imidlertid strategiene kunne gi negative konsekvenser, eksempelvis gjennom å komme i konflikt med kulturminner og kulturmiljø. For friluftsliv vil økt satsning på kultur- og naturbasert reiseliv kunne bidra til å styrke friluftslivet. Nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan også sette press på arealer til friluftsliv. Satsingen kan gi konsekvenser for de verdier som finnes i landskapet og naturen, og spesielt naturmangfoldet og reindriftsinteressene vil kunne oppleve store negative konsekvenser. Likevel kan økt utnytting av naturressursene gi en bedre tilrettelegging og ivareta verdiene som finnes, særlig med tanke på bruk av naturen og naturbasert turisme.

Valg av lokalisering av ny bebyggelse er avgjørende i forhold til risiko i forhold til havstigning, skred og flom.

Bruk av naturressursene kan føre til økt forurensing og klimagassutslipp gjennom økt transport til lands, til sjø og i lufta og utnyttelse av ikke-fornybare ressurser. Samtidig handler den ene strategien

om å legge til rette for en effektiv og miljøvennlig godstransport, noe som samlet kan bidra til å redusere klimagassutslipp, transportbehov og energiforbruk.

Arealpolitiske retningslinjer under temaene «By- og tettstedsutvikling», «Næringsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Kystsonen», og «Klima og klimatilpasning» vil kunne avbøte de fleste av de forventede negative konsekvensene.

Samlet sett vil strategiene under målområdet ha positive konsekvenser for samfunnsforhold. Samtidig kan de medføre negative konsekvenser, og da spesielt i forhold til kulturminner, naturmangfoldet, natur- og kulturlandskapet og reindrift.

3 Vurdering av virkninger etter utredningstema

Konsekvensutredningen omfatter 14 tema knyttet til ulike miljø- og samfunnsforhold. Fylkeskommunen har funnet det hensiktsmessig å se noen av disse forholdene i sammenheng. Vurderingene er kvalitative, og gjort i forhold til fire nivå, med tilhørende fargekoding, jf. **tabell 1**.

En samlet matrise over konsekvensvurderingene finnes i **tabell 2**.

I tabell 2 fremkommer også en samlet vurdering av hver strategi, og av konsekvensen for hvert av de 14 miljø- og samfunnsforholdene.

Tabell 1: Vurdering av konsekvens

+	<i>positiv konsekvens</i>
0	<i>ingen konsekvens</i>
-	<i>negativ konsekvens</i>
- -	<i>stor negativ konsekvens</i>

3.1 Vurdering av tema: *forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann) og transportbehov, energiforbruk og energiløsninger*

Samlet sett viser konsekvensutredningen at man innenfor temaene vil få positive konsekvenser. Økt satsing på tettsteder vil gi et bedre grunnlag for gode kollektivløsninger, som igjen vil kunne bidra til å redusere utslipp av CO². Økt utnytting av naturressurser som vann, energi, geologiske ressurser vil ofte innebære store inngrep. Dette kan medføre økte utslipp og økt behov for transport av gods. Hvis dette blir gjennomført på en effektiv og miljøvennlig måte vil konsekvensene bli redusert.

3.2 Vurdering av tema: *kulturminner og kulturmiljø, naturens mangfold (dyre- og planteliv), natur- og kulturlandskap og sikring av jordressurser (jordvern)*

Generelt forventes det at disse fire temaene settes under press. Konsekvensutredningen viser at det med ett unntak forventes negative konsekvenser. Unntaket er i forhold til strategien om å «utvikle robuste samfunn med velfungerende infrastruktur og god omstillingsevne». For å avbøte de forventede negative konsekvensene vil det være viktig og hensynta de arealpolitiske retningslinjene i fylkesplanen.

3.3 Vurdering av tema: reindrift og samisk natur- og kulturgrunnlag

Økt utnyttelse av fylkets naturressurser vil kunne gi store negative konsekvenser for reindriftsinteressene i fylket. For å avbøte de forventede negative konsekvensene vil det være viktig å hensynta de arealpolitiske retningslinjene i fylkesplanen.

Ut over dette viser utredningen at det forventes ingen eller positive konsekvenser for andre samiske interesser i fylket.

3.4 Vurdering av tema: tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett og friluftsliv

Utredningen viser en forventet positiv konsekvens for disse to temaene. Satsingene innen for målområde 1 og 2 forventes å gi positive effekter, og vil samlet sett være positivt for folkehelsa.

På den andre siden forventes det at økt bruk av naturressursene i fylket vil gi negative konsekvenser for det tradisjonelle friluftslivet.

3.5 Vurdering av tema: risiko ved havstigning, skred og flom

Klimautfordringene er mange i fylket, og dette er synlig i forhold til strategiene om boligpolitikk og satsing på regionsentrene. Mye av eksisterende og fremtidig bebyggelse ligger ved kysten og kan være sårbare i forhold til økt havnivå. I tillegg har flere steder utfordringer i forhold til skred og flom. Dette kan gi negative konsekvenser for samfunnet. I forhold til andre risikoer og mulige negative konsekvenser er det viktig å vurdere problematikken ved videre utvikling og økt utnyttelse av fylkets naturressurser.

3.6 Vurdering av tema: befolkningsutvikling, kriminalitetsforebygging og barn og unges oppvekstvilkår.

Konsekvensutredningen viser at det for disse tre temaene (samfunnsforhold) bare er positive eller ingen konsekvenser. Det betyr at de 11 strategiene som konsekvensutredningen omfatter er vurdert til å gi en positiv samfunnsutvikling i fylket.

Tabell 2: Samlet matrise over konsekvensvurderingene

Mål		Innbyggerne i Nordland skal ha gode levekår	Regionsentrene skal være lokomotiver i livskraftige regioner	Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner	Nordland skal ha et konkurranse-dyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv						SAMLET VURDERING		
Strategi		Utvikle en boligpolitikk som ivaretar befolkningen, næringslivet og spesielle gruppers behov	Styrke regionsentrene som funksjonelle sentra	Styrke Bodø's rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen	Utvikle robuste samfunn med velfungerende infrastruktur og god omstillingsevne	Skape gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, fysisk aktivitet og idrett i alle regioner	Legge til rette for gående og syklende og gode kollektivløsninger	Stimulere til nyetableringer, omstillinger og vekst i eksisterende bedrifter	Ta i bruk Nordlands mangfoldige kultur, kulturmiljø og naturressurser som potensial for verdiskaping	Førele mest mulig av råvarene nærmest mulig der ressursene finnes		Styrke kunnskapsbasert næringsutvikling innen sektorer hvor Nordland har spesielle fortrinn	Legge til rette for effektive og miljøvennlige godstransporter
MILJØFORHOLD	Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensing av jordbunn og vann)												
	Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger												
	Kulturminner og kulturmiljø												
	Naturens mangfold (dyre- og planteliv)												
	Natur – og kulturlandskap												
	Sikring av jordressurser (jordvern)												
	Reindrift												
	Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv												
	Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett												
	Friluftsliv												
Risiko ved havstigning, skred og flom													
SAMFUNNSFORHOLD	Befolkningsutvikling												
	Kriminalitetsforebygging												
	Barn og unges oppvekstvilkår												
SAMLET VURDERING MED AREALPOLITISKE RETNINGSLINJER													

4 Konsekvensvurdering av strategier i planen som gir føringer for arealbruk

I den følgende delen er planens elleve strategier som gir føringer for arealbruk nærmere vurdert i forhold til konsekvenser disse kan ha for miljø- og samfunnsforhold. For hver av strategiene er det konkludert med en samlet konsekvens. I den samlede vurderingen av konsekvenser har fylkeskommunen inkludert de avbøtende effektene som ligger i de arealpolitiske retningslinjene fylkesplanen omfatter. Det er klart at uten disse avbøtende effektene ville de samlede konsekvensene i større grad vært negative for flere av strategiene. Det er derfor viktig at de arealpolitiske retningslinjene blir hensynstatt slik at man i arealplanleggingen i fylket oppnår en ønsket positiv utvikling, samtidig som de negative konsekvensene for miljø- og samfunnsforhold minimeres.

I tabell 3 er strategiene som er omfattet av konsekvensutredningen merket, og konklusjonen i forhold til samlet konsekvens er vist med fargekoder.

Tabell 3: Oversikt over målområder, mål og strategier i fylkesplanen. Strategier som er omfattet av konsekvensutredningen er merket, og konklusjon i forhold til konsekvens av strategien er angitt.

MÅLOMRÅDE 1: LIVSKVALITET	MÅLOMRÅDE 2: LIVSKRAFTIGE LOKALSAMFUNN OG REGIONER	MÅLOMRÅDE 3: VERDISKAPING OG KOMPETANSE
<i>Mål 1: Alle i Nordland skal ha mulighet til å kunne utvikle sine evner, ferdigheter og interesser</i>	<i>Mål 1: Regionsentrene skal være lokomotiver i livskraftige regioner</i>	<i>Mål 1: Økt kompetanse og FoU-aktivitet</i>
Stimulere barn og unges samfunnsengasjement og aktive fritid	Styrke regionsentrene som funksjonelle sentra	Stimulere til økt samarbeid mellom forskningsmiljø, utdannings-institusjoner og næringsliv, offentlig sektor og innovasjonsaktører
Inkludere tilflyttere og innvandrere slik at de blir aktive samfunnsdeltakere	Styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen	Offentlige aktører i Nordland skal utvikle og videreformidle ny kunnskap
Tilrettelegge for utdannings-, opplæringstilbud og læringsmiljø av høy kvalitet		Bidra til å videreutvikle kompetansemiljøene i fylket
Stimulere til aktiv bruk og formidling av natur, kulturarv, kunst og kultur		Stimulere til økt bruk av nasjonale og europeiske FoU-midler
<i>Mål 2: Innbyggerne i Nordland skal ha gode levekår</i>	<i>Mål 2: Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner</i>	<i>Mål 2: Nordland skal ha tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft</i>
Utvikle en boligpolitikk som ivaretar befolkningen, næringslivet og spesielle gruppers behov	Videreutvikle kommunalt og regionalt samarbeid	Styrke og målrette rekrutteringen av arbeidskraft
Styrke barnehager, skoler og arbeidsplasser som helsefremmende arenaer	Satse på utvikling av byer og tettsteder med grunnlag i stedenes egenart	Stimulere til kompetanseheving i arbeidslivet
	Utvikle robuste samfunn med velfungerende infrastruktur og god omstillingsevne	Øke gjennomføringen av utdanning
	Skape gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, fysisk aktivitet og idrett i alle regioner	
	Legge til rette for gående og syklende og gode kollektivløsninger	
	<i>Mål 3: Nordlands befolkning skal ha tilgang til fleksible og robuste utdanningstilbud</i>	<i>Mål 3: Nordland skal ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv</i>
	Samordne innsatsen og utvikle et forpliktende samarbeid mellom regionale kompetanseaktører	Stimulere til nyetableringer, omstillinger og vekst i eksisterende bedrifter
	Tilrettelegge for desentraliserte og fleksible utdanningstilbud i regionene	Ta i bruk Nordlands mangfoldige kultur, kulturmiljø og naturressurser som potensial for verdiskaping
TEGNFORKLARING:	Utvikle rådgivertjenesten i skolen og en livslang tjeneste for karriereveiledning	Jobbe for å skape en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling med god balanse mellom bruk og vern
Grønn = positiv eller ingen konsekvens for miljø og samfunnsforhold.		Foredle mest mulig av råvarene nærmest mulig der ressursene finnes
Gul = negativ konsekvens for miljø og samfunnsforhold.		Styrke kunnskapsbasert næringsutvikling innen sektorer hvor Nordland har spesielle fortrinn
Rød = stor negativ konsekvens for miljø og samfunnsforhold.		Legge til rette for effektive og miljøvennlige godstransporter

4.1 Konsekvensvurdering av enkeltstrategier

Strategi	Utvikle en boligpolitikk som ivaretar befolkningen, næringslivet og spesielle gruppers behov
Målområde	1: Livskvalitet
Mål	2: Innbyggere i Nordland skal ha gode levekår
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>I den grad denne strategien medfører boligutbygging, vil den kunne legge større press på arealbruk i byer og tettsteder, både for regionsentra i vekst og distriktsområder med behov for fortetting og samlokalisering av bolig- og servicetilbud.</i> <i>Boligbygging genererer behov for infrastruktur og satsning på kollektiv, samt tjeneste- og handelstilbud lokalt (høyere energiforbruk, mer trafikk). Bygging av boliger i sentrumsområdene, samt utnytting av eldre bygningsmasse, stiller krav til parkeringsområder og egnede utearealer.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	-	Bygging av flere boliger kan gi økt belastning på vann og avløpssystemet og stille krav til forsterket overflatevannshåndtering. Boligbygging utenfor etablerte boligområder vil generere trafikk. Dette kan medføre økt klimagassutslipp. Utbygging av hard infrastruktur (transport, parkering) vil kunne medføre økt trafikk og dermed økt klimagassutslipp.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	-	Flere boliger kan bidra til økt energibruk knyttet til bygging, forbruk av energi for den enkelte husholdning og behov for transport.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Økt boligutbygging kan gi økt press på kulturminner og kulturmiljø.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Utbygging av nye områder til boliger kan legge press på naturmangfoldet.
Natur – og kulturlandskap	-	Utbygging av nye boligområder vil kunne legge press på kulturlandskapet og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Utbygging av nye boligområder kan komme i konflikt med jordvernet. Jordbruksarealer ligger ofte i sentrale strøk hvor det kan være behov for vekst.
Reindrift	0	Strategien vil i liten grad ha arealmessige konsekvenser for reindrift.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	0	Strategien vil i liten grad ha arealmessige konsekvenser for samisk natur- og grunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	En boligpolitikk som ivaretar befolkningens, næringslivets og spesielle gruppers behov vil kunne øke tilgjengeligheten til uteområder og gang- og sykkelveinett.

Friluftsliv	0	En boligpolitikk som ivaretar befolkningens, næringslivets og spesielle gruppers behov vil kunne styrke tilgjengelighet til friluftsområder. Utbygging av nye boligområder kan legge press på verdifulle friluftsområder.
Risiko ved havstigning, skred og flom	-	Økt boligbygging kan medføre utbygging av boliger og infrastruktur i risikoområder.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	En boligpolitikk som ivaretar befolkningens, næringslivets og spesielle gruppers behov kan bidra positivt til befolkningsutviklingen.
Kriminalitetsforebygging	+	Egnede boliger for ulike grupper med spesielle behov kan være kriminalitetsforebyggende. Boligområder som legger til rette for god belysning kan bidra positivt.
Barn og unges oppvekstvilkår	+	En boligpolitikk som ivaretar barn og unges oppvekstvilkår kan bidra positivt.

Samlet vurdering		
<p>Strategien vurderes til å ha positive konsekvenser for både befolkningsutvikling, kriminalitetsforebygging og barn og unges oppvekstvilkår.</p> <p>En boligpolitikk som ivaretar befolkningens, næringslivets og spesielle gruppers behov vil kunne bidra positivt til miljøforhold ved å øke tilgjengelighet til uteområder, samt gang- og sykkelveinett.</p> <p>Strategien vil også kunne ha flere negative konsekvenser for miljøforhold. Flere boliger kan gi økt belastning på vann- og avløpssystemer, og skape problemer i forhold til overflatevannshåndtering. Boligbygging og utbygging av hard infrastruktur kan medføre økt transportbehov samt energiforbruk. Dette vil kunne bidra til økte klimagassutslipp. Boligbygging og hard infrastruktur vil kunne sette press på kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold, natur- og kulturlandskap, og jordressurser. Boligutbygging kan medføre utbygging i risikoområder.</p>		
Konklusjon		
<p>En boligpolitikk som ivaretar befolkningens, næringslivets og spesielle gruppers behov er positiv for flere samfunnsforhold, men har negative konsekvenser for miljøforhold. Arealpolitiske retninger under samtlige temaer, både «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling», Kystsonen» og «Klima og klimatilpasning», vil kunne demme opp for de negative miljømessige konsekvensene. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.</p>		

Strategi	Styrke regionsentrene som funksjonelle sentra
Målområde	2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner
Mål	1: Regionsentrene skal være lokomotiver i livskraftige regioner
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<p><i>Et funksjonelt sentrum skal ivareta arealmessige behov for boliger, næringsarealer, infrastruktur og offentlige uterom, samt folkehelse- og friluftsliv som styrker sentrums attraktivitet for handel og bosted.</i></p> <p><i>Et funksjonelt regionsenter skal tilrettelegges for positiv vekst som kan ivareta samfunnsutviklingens endrede behov for arealbruk. Et funksjonelt regionsenter skal styrke sitt omland gjennom tjeneste- og handelstilbud.</i></p> <p><i>Større aktivitet i sentrum fører til endrede arealbehov. Flere og større funksjoner som legges til regionsentrene vil bidra til å øke press på nærings- og boligareal, og infrastruktur, noe som kan ha store arealmessige konsekvenser.</i></p>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	0	Utbygging av sentrumsområdene kan gi økt belastning på vann og avløpssystemet og stille krav til overflatevannshåndtering.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	0	Samlokalisering av bo- og servicetilbud og næring i regionsentrene kan redusere transportbehov og energiforbruk lokalt. Styrking av regionsentrene kan også medføre mer reising i form av pendling, tjenestereiser og skolereiser, og dermed økt transportbehov og energiforbruk.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Flere funksjoner i sentrum gir behov for utbygging av bygninger og infrastruktur, noe som kan legge press på eksisterende kulturminner og kulturmiljø i sentrumsområdene.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Utbygging av sentrumsområder vil legge press på grønne og blå områder med etablerte økosystemer.
Natur – og kulturlandskap	-	Utbygging av nye områder som skal ivareta regionsenterfunksjonene (bolig, næring, infrastruktur) kan legge press på natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Økt utbygging av bygninger og infrastruktur som skal styrke regionsentrene som funksjonelle sentra, kan sette etablerte og potensielle landbruksområder under press.
Reindrift	0	Strategien vil i liten grad ha arealmessige konsekvenser for reindrift.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	0	Strategien vil i liten grad ha arealmessige konsekvenser for samiske interesser.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	Utvikling av funksjonelle regionsentra kan bidra til å øke tilgjengeligheten til uteområder og gang- og sykkelveinett.

Friluftsliv	0	Utvikling av funksjonelle regionsentra kan bidra til å sette press på verdifulle friluftslivsområder.
Risiko ved havstigning, skred og flom	-	Utvikling av funksjonelle regionsentra kan medføre utbygging av boliger og infrastruktur i risikoområder.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Utvikling av funksjonelle regionsentra vil kunne føre til økt befolkning. Denne utviklingen vil kunne gi gode ringvirkninger for regionsentrene og nærliggende områder gjennom flere muligheter i arbeid, kultur, opplevelser og turisme. Strategien vil også kunne medføre økt sentralisering på bekostning av andre nordlandskommuner.
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging. Sentralisering og befolkningsvekst vil kunne bidra til økt kriminalitet.
Barn og unges oppvekstvilkår	0	Dersom utvikling av funksjonelle regionsentra medfører utbygging vil valg av lokalisering vil være avgjørende for konsekvenser for barn og unge.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer

Å styrke regionsentrene som funksjonelle sentra vil kunne ha positive konsekvenser for regionsentrene og nærliggende områder. Strategien kan imidlertid vil kunne medføre økt sentralisering på bekostning av andre nordlandskommuner. Positive konsekvenser for barn og unge vil avhenge av lokalisering av utbygging.

Strategien vil kunne bidra positivt til miljøforhold ved å øke tilgjengeligheten til uteområder, samt gang- og sykkelveinett, men kan ha negative konsekvenser for flere miljøforhold. Strategien vil kunne sette press på kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold, natur- og landskap samt jordressurser. Den vil også kunne medføre utbygging av boliger og infrastruktur i risikoområder.

Konklusjon

Styrking av regionsentrene som funksjonelle sentre vil ha positive konsekvenser for samfunnsforhold overordnet sett. Strategien vurderes til å ha negative konsekvenser for miljøforhold. Arealpolitiske retninger under samtlige temaer, både «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling», Kystsonen» og «Klima og klimatilpasning» vil kunne demme opp for de negative miljømessige konsekvensene. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.

Strategi	Styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen
Målområde	2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner
Mål	1: Regionsentrene skal være lokomotiver i livskraftige regioner
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Styrking av Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen kan føre til økt transportbehov, økt boligbygging samt utvidet nærings- og servicetilbud. Dette kan ha arealmessige konsekvenser, for eksempel ved utbygging av nye områder og transportinfrastruktur.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	0	Utbygging av bygninger og infrastruktur kan gi økt belastning på vann og avløpssystemet, noe som stiller krav til overflatevannshåndtering.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	0	Økt utbygging av boliger og arbeidsplasser i Bodø kan gi økt behov for transport, og stiller større krav til tilgang på energi. Samlokalisering av bo- og servicetilbud og næring i Bodø kan redusere transportbehov lokalt, men kan også medføre mer reising i form av pendling, tjenestereiser og skolereiser, og dermed økt transportbehov og energiforbruk.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Flere funksjoner i fylkessenteret kan gi behov for utbygging av bygninger og infrastruktur som kan legge press på eksisterende kulturminner og kulturmiljø.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Flere funksjoner i fylkessenteret kan gi behov for utbygging av bygninger og infrastruktur som kan legge press på naturmangfoldet.
Natur – og kulturlandskap	-	Flere funksjoner i fylkessenteret kan legge press på natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Flere funksjoner i fylkessenteret kan sette etablerte og potensielle landbruksområder under press.
Reindrift	0	Strategien vil i liten grad ha arealmessige konsekvenser for reindrift.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	0	Strategien vil i liten grad ha arealmessige konsekvenser for samiske interesser.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	Å styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen vil kunne medføre økt satsning på tilgjengelige uteområder og et godt utbygd gang- og sykkelveinett.
Friluftsliv	0	Å styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen forutsetter et godt tilrettelagt friluftsliv. Utvikling av funksjonelle regionsentra kan bidra til å sette press på verdifulle friluftslivsområder.

Risiko ved havstigning, skred og flom	-	Å styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen kan medføre utbygging av bygninger og infrastruktur i risikoområder.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Å styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen vil kunne føre til økt befolkning. Denne utviklingen vil kunne gi positive ringvirkninger for Bodø og nærliggende områder gjennom flere muligheter i arbeid, kultur, opplevelser og turisme. Strategien vil også kunne medføre økt sentralisering på bekostning av andre nordlandskommuner.
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging. Sentralisering og befolkningsvekst vil kunne bidra til økt kriminalitet.
Barn og unges oppvekstvilkår	0	Dersom styrking av Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen medfører utbygging vil valg av lokalisering vil være avgjørende for konsekvenser for barn og unge.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer

Å styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen vil kunne ha positive konsekvenser for regionsentrene og nærliggende områder. Den vil kunne medføre økt sentralisering på bekostning av andre nordlandskommuner. Positive konsekvenser for barn og unge vil avhenge av lokalisering av utbygging.

Strategien vil kunne bidra positivt til miljøforhold ved å øke tilgjengeligheten til uteområder samt gang- og sykkelveinett, men kan ha negative konsekvenser for flere miljøforhold. Strategien vil kunne sette press på kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold, natur- og landskap samt jordressurser. Den vil også kunne medføre utbygging av boliger og infrastruktur i risikoområder.

Konklusjon

Å styrke Bodøs rolle som fylkessenter, universitetsby og motor i nordområdesatsingen vil ha positive konsekvenser for samfunnsforhold overordnet sett. Strategien vurderes til å ha negative konsekvenser for miljøforhold. Arealpolitiske retninger under samtlige temaer, både «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling», Kystsonen» og «Klima og klimatilpasning» vil kunne demme opp for de negative miljømessige konsekvensene. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.

Strategi	Utvikle robuste samfunn med velfungerende infrastruktur og god omstillingsevne
Målområde	2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner
Mål	2: Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner.
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<p><i>Utvikling av en velfungerende infrastruktur med et vann- og avløpssystem tilpasset klima og andre forhold kan gi føringer for arealbruken i byer og tettsteder. Dette omfatter også sikring av drikkevannsforkomster. Strategien stiller krav til plassering av infrastruktur og bygg, samt hvordan de utformes og utbygges. Dette stiller også krav til sikring av arealer for fremtidige behov.</i></p> <p><i>Et robust samfunn er avhengig av mange elementer. Nettutbygging for levering av kraft skal dimensjoneres i forhold til dagens og fremtidens behov. Dette vil kunne medføre nyetablering av kraftledninger og kraftverk. Det krever samferdselsanlegg som ivaretar behov for person- og godstransport/samfunnets behov for person- og godstransport, og som er fungerer i forhold til klimatiske utfordringer. Det er avgjørende med langsiktig arealplanlegging med hensyn til hvor infrastrukturen lokaliseres og prioriteres, samtidig som det tas hensyn til endret klima. Et robust kunnskapssamfunn er avhengig av gode kommunikasjonsmuligheter.</i></p>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	0	<p>Sikring av vann og avløpssystemer og drikkevannsforkomster gjennom arealplanleggingen vil bidra til å hindre forurensning av vannforekomstene.</p> <p>Økt utbygging av hard infrastruktur som vei, bane og havner vil kunne tilrettelegge for mer trafikk og bidra til økte klimagassutslipp.</p>
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	0	Utbygging av velfungerende infrastruktur vil kunne kreve større energiforbruk i utbyggingsfasen, men bidra til å redusere transportbehovet gjennom effektivisering, og riktig dimensjonering og lokalisering.
Kulturminner og kulturmiljø	0	<p>Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne vil kunne bidra til å sikre kulturminner og kulturmiljø i møtet med klimaendringer.</p> <p>Utbygging av infrastruktur kan bidra til å legge press på kulturminner og kulturmiljø.</p>
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	0	<p>Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne vil kunne bidra til å sikre arealer med naturmangfold (for eksempel kulturlandskap med viktig naturmangfold) i møtet med klimaendringer.</p> <p>Utbygging av velfungerende infrastruktur kan i enkelte tilfeller bidra til å legge press på naturmangfoldet.</p>
Natur – og kulturlandskap	0	<p>Et robust samfunn med god tilpasningsevne kan bidra til å sikre natur- og kulturlandskap i møtet med klimaendringene.</p> <p>Utbygging av velfungerende infrastruktur kan bidra til å legge</p>

		press på natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	0	Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne kan bidra til å sikre jordressursene i møte med klimaendringene, eksempelvis gjennom sikring av dyrket og dyrkbar mark mot flom og oppsamling av overflatevann. Utbygging av infrastruktur kan bidra til å legge press på jordbruksarealer.
Reindrift	0	Utbygging av velfungerende infrastruktur kan i enkelte tilfeller komme i konflikt med reindriftnæringen.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	+	Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne kan bidra til å sikre viktige arealer for samisk kultur og næringsutøvelse i møtet med klimaendringene.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne kan bidra til å sikre tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinettet.
Friluftsliv	+	Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne kan bidra til å sikre tilgjengelighet til friluftsområder.
Risiko ved havstigning, skred og flom	+	Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne vil forebygge risiko for havstigning, skred og flom både hva angår bygg, infrastruktur og arealer.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Et robust samfunn med velfungerende infrastruktur og god tilpasningsevne kan bidra positivt til befolkningsutviklingen.
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging.
Barn og unges oppvekstvilkår	+	Strategien vil kunne bidra til trygge oppvekstvilkår for barn og unge.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer

Utvikling av robuste samfunn med velfungerende infrastruktur og god omstillingsevne vurderes å ha positive konsekvenser. Den vil bidra positivt til befolkningsutviklingen og trygge oppvekstvilkår for barn og unge.

Strategien vil ha positive konsekvenser for miljøforhold. Gjennom denne strategien vil kulturminner og kulturmiljø, arealer med naturmangfold, natur- og kulturlandskap og jordressurser kunne sikres i møtet med klimaendringene. Tilgjengelighet til friluftsliv, uteområder og gang- og sykkelveinett vil sikres med velfungerende infrastruktur tilpasset klimaendringene. Utbygging av infrastruktur vil imidlertid kunne ha negative konsekvenser for miljøforhold, idet den kan sette press på kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold, natur- og kulturlandskap samt jordressurser.

Konklusjon

Utvikling av robuste samfunn med velfungerende infrastruktur og god omstillingsevne vil ha positive konsekvenser for samfunnsforhold overordnet sett. Denne strategien vurderes som å kunne ha både negative og positive konsekvenser for miljøforhold. Arealpolitiske retningslinjer under temaene «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling», «Kystsonen» kan bidra til å demme opp for de negative miljømessige konsekvensene. Arealpolitiske retningslinjer under temaet «Klima og klimatilpasning» konkretiserer hvordan klimatilpasningsevnen kan styrkes. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.

Strategi	Skape gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, fysisk aktivitet og idrett i alle regioner
Målområde	2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner
Mål	2: Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Tilrettelegging av egnede arenaer for kunst, kultur, fysisk aktivitet og idrett, samt utvikling av infrastruktur til fysiske møteplasser for opplevelse, samhandling og læring vil ofte stille krav til avsetting av areal, eller transformasjon av eksisterende bygg og områder. Disse arenaene stiller krav til tilpasset infrastruktur (vei, parkering, transport, trafikksikring).</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	0	Valg av lokalisering av arenaer vil være avgjørende for forurensningsbelastning. Transformasjon av eksisterende bygningsmasse vil være et positivt bidrag for å unngå større belastning på miljøet. Utbygging av gode og funksjonelle arenaer som krever biltransport vil kunne bidra til økt klimagassutslipp.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	-	Utbygging av nye fysiske møteplasser vil kunne bidra til økt transportbehov (infrastruktur og parkering) avhengig av lokalisering. Utbygging av nye og transformasjon av eksisterende arenaer vil kunne gi økt energiforbruk.
Kulturminner og kulturmiljø	+	Kulturminner og kulturmiljø kan danne aktuelle møteplasser og arenaer for kunst, kultur, idrett og friluftsliv. Dette kan gi økt slitasje, men også skape økt fokus på bevaring og tilrettelegging og gi økt bruk av kulturminner og kulturmiljø i Nordland.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Utbygging av fysiske møteplasser og infrastruktur (vei, parkering) vil kunne gi økt press på naturens mangfold.
Natur – og kulturlandskap	-	Utbygging av fysiske møteplasser og infrastruktur kan bidra til å legge press på natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Utbygging av fysiske møteplasser og infrastruktur (vei, parkering) kan bidra til å legge press på jordressursene.
Reindrift	0	Utbygging av fysiske møteplasser og infrastruktur (vei, parkering) kan i enkelte tilfeller komme i konflikt med områder benyttet til reindrift.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	+	Samisk natur og kultur kan utøves og formidles gjennom etablering av gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, idrett og friluftsliv.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	Ved å etablere flere møteplasser og arenaer kan dette skape god tilgang til uteområder og gang- og sykkelveinett.
Friluftsliv	+	Strategien vil bidra til å styrke friluftslivet.
Risiko ved havstigning, skred og flom	0	Valg av lokalisering av arenaer vil være avgjørende for risiko.

Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Etablering av gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, idrett og friluftsliv kan virke positivt inn på befolkningsutviklingen.
Kriminalitetsforebygging	+	Etablering av gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, idrett og friluftsliv kan bidra til å skape et godt og trygt samfunn. Strategien kan også bidra til å stimulere til bredere og mer aktiv samfunnsdeltakelse.
Barn og unges oppvekstvilkår	+	Møteplasser og arenaer for felleskap mellom mennesker, er spesielt viktig for barn og unge. Etablering av gode og funksjonelle arenaer for idrett og friluftsliv kan bidra til mer aktive barn og unge.

Samlet vurdering
<p>For samfunnsforhold vil det å skape gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, fysisk aktivitet og idrett i alle regioner påvirke samfunnsutviklingen positivt. Hvis møteplassene også er planlagt gode og åpne for alle samfunnslag, vil dette kunne virke kriminalitetsforebyggende. Barn og unges oppvekstvilkår vil styrkes gjennom etablerte og nye møteplasser innen kunst, kultur, idrett og friluftsliv.</p> <p>For miljøforhold vil utbygging av nye fysiske møteplasser kunne bidra til økt transportbehov (infrastruktur og parkering), særlig hvis det ikke lokaliseres til bynære områder. Utbygging av nye, og transformasjon av eksisterende arenaer, vil også kunne gi økt energiforbruk. I forhold til å skape gode møteplasser i byområder og i naturen er det nødvendig å tilrettelegge med et fungerende kollektivtilbud. Dette kan gi lavere forurensning og utslipp.</p> <p>Ved utbygging av nye møteplasser, er det en fare for at denne strategien kan redusere naturmangfold eller virke negativt på natur- og kulturlandskapet. Ny utbygging kan også medføre reduksjon i jordressursene.</p>
<p>Konklusjon</p> <p>Å skape gode og funksjonelle arenaer for kunst, kultur, fysisk aktivitet og idrett i alle regioner er positiv for flere samfunnsforhold. Strategien kan ha noen negative konsekvenser for miljøforhold, men arealpolitiske retninger under temaene «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling» og «Kystsonen» vil kunne demme opp for de negative miljømessige konsekvensene. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.</p>

Strategi	Legge til rette for gående og syklende og gode kollektivløsninger
Målområde	2: Livskraftige lokalsamfunn og regioner
Mål	2: Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Tilrettelegging for gående og syklende kan medføre økt behov for arealer til gang- og sykkelveinettet. Videre kan gode kollektivløsninger medføre utviding av veisystemet i byer og tettsteder, og utbygging av jernbane og båt, og tilrettelegging for bolig og næring i tilknytning til kollektivknutepunkter.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	+	Satsing på tilrettelegging for gående, syklende og kollektivtrafikk vil kunne bidra til å redusere klimagassutslipp.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	+	Tilrettelegging av gang, sykkelveier og kollektivtilbud (buss, båt, tog) vil kunne bidra til å redusere biltransport. Dette vil kunne bidra til redusert energiforbruk.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Utbygging av gange- og sykkelveinettet samt veisystemet i byer og tettsteder kan legge press på kulturminner og kulturmiljø.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Utbygging av gange- og sykkelveinettet, samt veinettet, kan gi økt press på naturens mangfold.
Natur – og kulturlandskap	-	Utbygging av gang- og sykkelveinettet, samt veinettet kan legge press på natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Å legge til rette for gående og syklende samt gode kollektivløsninger kan beslaglegge landbruksarealer. Utbygging av attraktiv og effektiv kollektivtrafikk kan sette by- og tettstedsnær mark under større press.
Reindrift	0	Utbygging av gang- og sykkelveinettet, samt vegnettet, kan i enkelte tilfeller komme i konflikt med områder benyttet til reindrift.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	+	Utbygging av gang- og sykkelveinettet, samt vegnettet, kan bidra positivt til samisk samfunnsliv.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	Strategien vil bidra til økt tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett.
Friluftsliv	+	Etablering av gang- og sykkelveier og gode kollektivsystemer vil gjøre friluftsområder mer tilgjengelige.
Risiko ved havstigning, skred og flom	0	Valg av lokalisering av gang- og sykkelveier, samt veinett, vil være avgjørende for risiko.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Strategien kan bidra til å skape gode bo- og nærmiljøer, noe som

		kan legge til rette for en positiv befolkningsutvikling.
Kriminalitetsforebygging	+	Gode kollektivløsninger samt etablering av godt opplyste gang- og sykkelstier kan samlet sett virke kriminalitetsforebyggende.
Barn og unges oppvekstsvilkår	+	Et godt utbygd gang- og sykkelvegnett vil kunne bidra til en mer aktiv livsstil for barn og unge. Gode kollektivløsninger vil kunne bedre transportmuligheter for barn og unge.

Samlet vurdering

En strategi som legger til rette for gående og syklende og gode kollektivløsninger, har overveiende positive konsekvenser for samfunnsforhold. Den vil bidra til å skape gode bomiljøer og tilrettelagte nærmiljø for rekreasjon, noe som kan bidra til en positiv befolkningsutvikling. Et godt utbygd gang- og sykkelvegnett vil kunne bidra til en mer aktiv livsstil for barn og unge. I tillegg vil gode kollektivløsninger vil kunne bedre transportmuligheter for barn og unge. For miljøforhold kan strategien yte et vesentlig bidrag til å redusere CO²-utslipp, og resultere i bedre tilgang til friluftslivs- og uteområder. Utbygging av gang- og sykkelvegnettet kan innvirke negativt på miljøforhold ved å beslaglegge jordressurser og komme i konflikt med kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold og natur- og kulturlandskap.

Konklusjon

Å legge til rette for gående og syklende og gode kollektivløsninger er positiv for flere samfunnsforhold. Strategien kan ha noen negative konsekvenser for miljøforhold, men arealpolitiske retninger under temaene «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling» og «Kystsonen» vil kunne demme opp for de negative miljømessige konsekvensene. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.

Strategi	Stimulere til nyetableringer, omstillinger og vekst i eksisterende bedrifter
Målområde	3: Verdiskaping og kompetanse
Mål	3: Nordland skal ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Mange eksisterende bedrifter er i dag basert på utnyttelsen av naturressurser i fylket, som for eksempel akvakultur, mineralske ressurser og kraftverk. Andre bedrifter som er arealkrevende er for eksempel kraftkrevende industri. Vekst i bedrifter som utnytter naturressurser eller er arealkrevende på andre måter, samt etableringer av nye liknende bedrifter og tilhørende infrastruktur vil medføre økt bruk av areal. Natur- og kulturbasert reiseliv omfattes også av denne strategien.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	-	Nyetableringer og vekst/utbygging av eksisterende bedrifter vil kunne medføre økt transport og økte utslipp fra anlegg. Dette vil kunne gi økte utslipp til luft og forurensning av jordbunn og vann.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	-	Nyetableringer og vekst i etablerte virksomheter vil kunne medføre økt behov for transport og økt energiforbruk.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan sette press på kulturminner og kulturmiljø. Satsning på kultur- og naturbasert reiseliv kan til en viss grad bidra til å ivareta kulturminner og kulturmiljø.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan gi økt press på naturens mangfold.
Natur – og kulturlandskap	-	Nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan gi økt press på natur- og kulturlandskapet. Satsning på kultur- og naturbasert reiseliv kan til en viss grad bidra til å ivareta natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan gi økt press på jordressursene. Nyetablering og vekst innen landbruksnæringen kan til en viss grad bidra til å styrke jordvernet.
Reindrift	-	Nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan sette press på reindrift.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	+	Samisk næringsutøvelse og samfunnsliv kan styrkes gjennom nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter som tar i bruk naturressurser på tradisjonell måte.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	0	Strategien har liten arealmessige konsekvenser for tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett.
Friluftsliv	-	Nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan sette press på arealer til friluftsliv. Satsning på kultur- og naturbasert reiseliv kan til en viss grad

		bidra til å styrke friluftslivet.
Risiko ved havstigning, skred og flom	0	Valg av lokalisering vil være avgjørende for risiko.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Strategien vil bidra til å styrke næringslivet i dermed sikre og skape ny arbeidsplasser. Dette vil være positivt for befolkningsutviklingen i fylket.
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging.
Barn og unges oppvekstvilkår	0	Valg av lokalisering for eventuell utbygging vil være avgjørende.

Samlet vurdering

Å stimulere til nyetableringer, omstillinger og vekst i eksisterende bedrifter vil gi en positiv konsekvens i forhold til samfunnsforhold og da spesielt befolkningsutviklingen i fylket.

For miljøforhold kan imidlertid vekst og nyetableringer i bedrifter som baserer seg på utnyttelsen av naturressurser i fylket, eller på andre måter er arealkrevende, gi negative konsekvenser. Nyetableringer og vekst/utbygging av eksisterende bedrifter vil kunne medføre økt behov for transport og økte utslipp fra anlegg. Dette vil kunne gi økte utslipp til luft og forurensing av jordbunn og vann. Strategien kan også medføre økt behov for transport og økt energiforbruk. Strategien kan komme i konflikt med kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold og natur- og kulturlandskap. I forhold til reindrift vil nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kunne få negative konsekvenser, særlig i forbindelse med utbygging av ny infrastruktur og ved økt arealbruk. For friluftsliv vil økt satsning på kultur- og naturbasert reiseliv kunne bidra til å styrke friluftslivet, men nyetableringer og vekst i eksisterende bedrifter kan også sette press på arealer til friluftsliv.

Konklusjon

Å stimulere til nyetableringer, omstillinger og vekst i eksisterende bedrifter vil være et positivt bidrag til samfunnsforhold i Nordland, og da særlig i forhold til befolkningsutvikling. Strategien vil ha negative konsekvenser for miljøforhold. Arealpolitiske retninger under temaene «By- og tettstedsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling» og «Kystsonen» vil kunne demme opp for mange av de negative miljømessige konsekvensene.

På tross av arealpolitiske retningslinjer, som vil være avbøtende for miljøkonsekvenser, vurderes det at de ikke vil kunne avbøte alle negative miljømessige konsekvenser. Derfor konkluderes det med at denne strategien samlet sett har negative konsekvenser.

Strategi	Ta i bruk Nordlands mangfoldige kultur, kulturmiljø og naturressurser som potensial for verdiskaping
Målområde	3: Verdiskaping
Mål	3: Nordland skal ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Strategien vil kunne gi føringer for arealbruken innenfor næringer som tar i bruk naturressurser, som akvakultur, gruvedrift, petroleumsvirksomhet og vann- og vindkraftutbygginger. Tilrettelegging av arealer for natur- og kulturbasert reiseliv vil kunne gi arealmessige føringer for natur- og kulturmiljø.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	-	<p>Gruvedrift vil kunne forurense jordbunn og vann. Akvakultur kan føre til økt belastning på vannforekomster. Verdiskapningstiltak som medfører for økt transportbehov kan gi økte klimagassutslipp. Utvinning av ikke-fornybare naturressurser som olje og gass vil kunne bidra til økt klimagassutslipp.</p> <p>Utnyttelse av potensialet til fornybar energi i form av vann- og vindkraftverk vil gi mer ren energi til energimarkedet, og vil kunne bidra til reduserte klimagassutslipp.</p>
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	-	<p>Økt utnyttelse av naturressursene generer behov for transport av varer og vil med det kunne medføre økt energiforbruk. Tilrettelegging for reiseliv vil kunne øke transportbehovet til lands, til sjøs og i lufta.</p>
Kulturminner og kulturmiljø	-	<p>Å ta i bruk kulturminner til verdiskaping vil kunne føre til økt slitasje, men kan også bidra til å ivareta kulturminner og kulturmiljø. Utbygging og utnytting av naturressurser (mineraler, akvakultur, petroleumsvirksomhet, vind- og vannkraft) vil kunne sette kulturminner og kulturmiljø under press.</p>
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	- -	<p>Utbygging og utnytting av naturressurser kan sette press på naturmangfoldet (dyre- og planteliv). Utvinning av mineraler, vannkraftutbygging og vindkraftverk kan føre til inngrep i naturen og påvirke naturmangfoldet, både selve driftsområdene og infrastruktur i forbindelse med anleggene. Å holde i hevd kulturlandskapet kan bidra til å sikre naturmangfold.</p>
Natur – og kulturlandskap	-	<p>Store landskapsinngrep knyttet til utnytting av naturressurser (vind og vannkraft, mineraler, petroleum) kan bidra til å redusere verdiene knyttet til natur- og kulturlandskapet.</p> <p>Natur- og kulturlandskapet i Nordland er en ressurs som kan tas i bruk i forbindelse med natur- og kulturbasert reiseliv. Dette kan bidra til å ivareta natur- og kulturlandskapet.</p>
Sikring av jordressurser (jordvern)	0	<p>Strategien innebærer at jordressursene kan utnyttes og videreutvikles. Dette vil kunne bidra til å styrke jordvernet. Store landskapsinngrep knyttet til utnytting av andre naturressurser (vind og vannkraft, mineraler, petroleum) kan bidra til å sette press på jordressursene.</p>

Reindrift	--	Utnytting av naturressurser kan sette press på reindrift. Vannkraft, vindkraft og gruvedrift vil eksempelvis kunne forringe store naturområder som i dag brukes av reindriftnæringen.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	+	Verdiskaping basert på kultur, kulturmiljø og naturressurser kan bidra til å styrke samisk samfunnsliv og næringsutøvelse.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	Satsning på natur- og kulturbasert reiseliv kan medføre økt tilgjengelighet til uteområder og utbygging av gang- og sykkelveinettet.
Friluftsliv	-	Satsning på natur- og kulturbasert reiseliv kan til en viss grad medføre økt friluftslivsaktivitet. Utbygginger og anlegg i inngrepsfrie områder vil kunne redusere friluftslivsverdier.
Risiko ved havstigning, skred og flom	-	Valg av lokalisering for eventuell utbygging vil være avgjørende for risiko. Tiltak i rasutsatte områder kan ha utilsiktede negative konsekvenser.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Å ta i bruk kultur, kulturmiljø og naturressurser vil kunne gi verdiskaping og arbeidsplasser. Dette er viktig for at folk skal bosette seg i fylket.
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging.
Barn og unges oppvekstvilkår	0	Valg av lokalisering for eventuell utbygging vil være avgjørende.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer

Å ta i bruk Nordlands mangfoldige kultur, kulturmiljø og naturressurser som potensial for verdiskaping, vil være positiv for befolkningsutviklingen i fylket og gi verdiskaping og arbeidsplasser. Valg av lokalisering av infrastruktur til foredling er kunne være avgjørende for barn og unges oppvekstvilkår.(?)

Strategien kan i noen sammenhenger få store negative konsekvenser for miljøforholdene. Ved å ta i bruk naturressursene kan dette føre til økt forurensing og klimagassutslipp gjennom økt transportbehov og utnyttelse av ikke-fornybare ressurser. Videre kan strategien gi konsekvenser for de verdier som finnes i landskapet og naturen, og da spesielt naturens mangfold og reindrift.

Likevel kan økt utnytting av naturressursene gi en bedre tilrettelegging og ivareta verdiene som finnes, dette da særlig gjennom bruk av naturen og naturbasert turisme. Valg av lokalisering av ny bebyggelse er avgjørende i forhold til risiko i forhold til havstigning, skred og flom.

Konklusjon

Å ta i bruk Nordlands mangfoldige kultur, kulturmiljø og naturressurser som potensial for verdiskaping vil være positivt for samfunnsforhold i Nordland. Strategien vil i noen sammenhenger ha flere negative konsekvenser for miljøforholdene, særlig i forhold til naturens mangfold og reindriftnæringen. Arealpolitiske retningslinjer under temaene «By- og tettstedsutvikling», «Næringsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Kystsonen», og «Klima og klimatilpasning» vil kunne demme opp for mange av de negative konsekvensene.

På tross av arealpolitiske retningslinjer, som vil være avbøtende for negative miljøkonsekvenser, vurderes det at de ikke vil kunne avbøte alle negative miljømessige konsekvenser. Derfor konkluderes det med at denne strategien samlet sett har negative konsekvenser.

Strategi	Foredle mest mulig av råvarene nærmest mulig der ressursene finnes
Målområde	3: Verdiskaping og kompetanse
Mål	3: Nordland skal ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Utnyttelse av råvarer lokalt (fiske, mineraler, olje og gass, landbruksprodukter) vil kunne gi føringer for arealbruk gjennom lokalisering av bygningsmasse og infrastruktur.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	0	Lokalt foredling av råvarer som fisk, landbruksprodukter og mineraler kan gi redusert transportbehov, og dermed mindre klimagassutslipp. Ilandføring av olje og gass i Nordland vil kunne bidra til økt transportbehov dersom ressursene ikke forbrukes lokalt.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	+	Foredling av lokale ressurser vil kunne bidra til økt energiforbruk, samtidig som behov for transport reduseres. Transport av ferdig bearbejdede råvarer vil kunne redusere omfanget av transportbehovet.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Utbygging av infrastruktur for videreforedling av råvarer kan sette press på kulturminner og kulturmiljø.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Utbygging av infrastruktur for videreforedling av råvarer kan sette press på naturmangfoldet (dyre- og planteliv).
Natur – og kulturlandskap	-	Utbygging av bygg og infrastruktur for videreforedling av råvarer kan sette press på natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	0	Utbygging av infrastruktur for videreforedling av råvarer lokalt vil kunne bidra til å styrke landbruksnæringen, og gjennom dette styrke jordvernet. Utbygging av bygg og infrastruktur kan sette press på jordressursene.
Reindrift	-	Foredling av råvarer lokalt kan bidra til å styrke tradisjonelle næringer som reindrift. Utbygging av bygg og infrastruktur for utnytting av andre råvarer kan sette press på reindrift.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	0	Foredling av råvarer lokalt kan bidra til å styrke samisk samfunnsliv og næringsutøvelse. Utbygging av bygg og infrastruktur for utnytting av råvarer kan sette press på samisk natur- og kulturgrunnlag.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	0	Strategien har liten arealmessig konsekvens for tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett.
Friluftsliv	-	Utbygging av bygg og infrastruktur for videreforedling av råvarer kan sette presse på områder som brukes til

		friluftslivsaktiviteter.
Risiko ved havstigning, skred og flom	-	Valg av lokalisering vil være avgjørende for risiko. Tiltak i rasutsatte områder kan ha negative konsekvenser.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	Lokal foredling av råvarer vil kunne bidra til å styrke næringslivet i fylket og eventuelt til å skape arbeidsplasser .
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging.
Barn og unges oppvekstvilkår	0	Valg av lokalisering av infrastruktur til foredling av råvarer vil ha betydning for barn og unges oppvekstvilkår.

Samlet vurdering og eventuelle alternativer

Strategien vil være positiv for befolkningsutviklingen i fylket. Lokalt foredling kan bidra til styrke de tradisjonelle næringene lokalt. Valg av lokalisering av infrastruktur til foredling vil ha betydning for barn og unges oppvekstvilkår.

Strategien vil kunne i noen sammenhenger kunne ha negative konsekvenser for miljøforhold. Utbygging av infrastruktur for videreforedling av råvarer skaper mindre transportbehov, noe som gir lite konflikt i forhold til forurensing og klimautslipp. Utvinning av olje og gass kan likevel skape økt transportbehov dersom ressursene ikke brukes lokalt. Strategien kan legge opp til press på verdier som finnes i naturen og landskapet, som kan gi negative konsekvenser for bruk og opplevelse av inngrepsfrie naturområder.

Konklusjon

Å foredle mest mulig av råvarene nærmest mulig der ressursene finnes vil være positivt for samfunnsforhold, men kan gi noen negative konsekvenser for miljøforhold. Arealpolitiske retningslinjer under temaene «Naturressurser, kulturminner og landskap», «Næringsutvikling», «kystsonen», og « klima og klimatilpasning» vil kunne avbøte de negative miljømessige konsekvensene. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.

Strategi	Styrke kunnskapsbasert næringsutvikling innen sektorer hvor Nordland har spesielle fortrinn
Målområde	3: Verdiskaping og kompetanse
Mål	3: Nordland skal ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Kunnskapsbasert næringsutvikling vil kunne gi arealmessige føringer for virksomheter hvor Nordland har spesielle fortrinn, forstått som virksomheter som utnytter naturressurser som fisk og sjømat, gruvedrift, petroleum (olje og gass), vann- og vindkraft, samt natur- og kulturbasert reiseliv.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	-	Utnytting av naturressurser vil kunne belaste naturens kretsløp og bidra til økt forurensning og utslipp. Gruvedrift vil kunne forurense jordbunn og vann. Akvakultur kan føre til økt belastning på vannforekomster. Verdiskapningstiltak som medfører utbygging og økt transportbehov kan gi økte klimagassutslipp. Utvinning av ikke-fornybare naturressurser som olje og gass vil kunne bidra til økt klimagassutslipp. Utnyttelse av potensialet til fornybar energi i form av vann- og vindkraftverk vil gi mer ren energi til energimarkedet, og vil dermed kunne bidra til reduserte klimagassutslipp.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	-	Økt utnyttelse av naturressursene kan generere behov for transport av varer og medføre økt energiforbruk. Tilrettelegging for reiseliv vil kunne øke transportbehovet til lands, til sjøs og i lufta.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Å ta i bruk kulturminner til verdiskaping vil kunne føre til økt slitasje, men kan også bidra til å ivareta kulturminner og kulturmiljø. Utbygging og utnytting av naturressurser kan bidra til å sette kulturminner og kulturmiljø under press.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Utbygging og utnytting av naturressurser kan sette press på naturmangfoldet (dyre- og planteliv). Å holde i hevd kulturlandskapet kan bidra til å sikre naturmangfold.
Natur – og kulturlandskap	-	Natur- og kulturlandskapet i Nordland er en ressurs som kan tas i bruk i forbindelse med natur- og kulturbasert reiseliv. Dette kan bidra til å ivareta natur- og kulturlandskapet. Store landskapsinngrep knyttet til verdiskaping knyttet til utnytting av naturressurser kan bidra til å redusere verdier knyttet til natur- og kulturlandskapet.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Store landskapsinngrep knyttet til utnytting av naturressurser (vind og vannkraft, mineraler, petroleum) kan sette press på jordressursene.
Reindrift	-	Utbygging og utnytting av naturressurser kan sette press på reindrift. Vannkraft, vindkraft og gruvedrift vil eksempelvis kunne forringe store naturområder som i dag brukes av reindriftnæringen.

Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	+	Samisk næringsutøvelse og samfunnsliv kan styrkes gjennom en kunnskapsbasert næringsutvikling. Utbygging og utnytting av naturressurser kan sette press på samisk natur- og kulturgrunnlag.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	+	Satsning på natur- og kulturbasert reiseliv kan medføre økt tilgjengelighet til uteområder og utbygging av gang- og sykkelveinettet.
Friluftsliv	-	Satsning på natur- og kulturbasert reiseliv kan i noen tilfeller medføre økt friluftslivsaktivitet. Utbygginger og anlegg i inngrepsfrie områder vil kunne redusere friluftslivsverdier.
Risiko ved havstigning, skred og flom	-	Valg av lokalisering vil være avgjørende for risiko knyttet til utbygging i kystnære områder. Tiltak i rasutsatte områder kan ha negative konsekvenser.
Samfunnsforhold		
Befolkningsutvikling	+	En kunnskapsbasert næringsutvikling vil kunne bidra til å styrke næringslivet i fylket, og skape nye arbeidsplasser.
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging.
Barn og unges oppvekstvilkår	0	Valg av lokalisering for utbygging av ny næringsvirksomhet vil ha betydning for barn og unges oppvekstvilkår.

Samlet vurdering

En kunnskapsbasert næringsutvikling vil kunne styrke næringslivet i fylket og tiltrekke ny arbeidskraft. Valg av lokalisering av ny næringsvirksomhet er avgjørende for om det vil bidra til positive konsekvenser for barn og unges oppvekstvilkår. (?)

Strategien kan ha både negative og positive konsekvenser for miljøforhold. Økt utnytting av naturressurser vil kunne føre til økt forurensning og utslipp gjennom økt utbygging. Dette kan igjen generere behov for økt transport til lands, til sjø og i lufta. Utnyttelse av verdier som finnes i naturen kan bidra til mer slitasje og press på de verdiene som finnes i landskapet. Kunnskapsbasert næringsutvikling i et bærekraftig perspektiv vil kunne bidra til å ivareta kulturminner og kulturmiljø, og holde natur og kulturlandskapet i hevd gjennom å?

Konklusjon

Styrking av kunnskapsbasert næringsutvikling innen sektorer hvor Nordland har spesielle fortrinn vil være positivt for samfunnsforhold, men kan gi noen negative konsekvenser for miljøforhold. Arealpolitiske retningslinjer under temaene «Næringsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», og «Kystsonen» og «Klima og klimatilpasning» vil kunne demme opp for de negative miljømessige konsekvensene. Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.

Strategi	Legge til rette for effektive og miljøvennlige godstransporter
Målområde	3: Verdiskaping og kompetanse
Mål	3: Nordland skal ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv
Hvorfor strategien kan gi føringer for arealbruk	<i>Utbygging av infrastruktur for frakting av gods i Nordland legger føringer for arealbruk. Dette omhandler både bygging av ny infrastruktur og oppgradering av eksisterende infrastruktur. Tilrettelegging for effektive og miljøvennlige godstransporter stiller krav til reduksjon av forurensning og klimagassutslipp, riktig dimensjonering og utbedring av infrastruktur (veg, bane, havn), samt effektiv omlasting og gode logistikk-knutepunkter.</i>

Tema	Konsekvens (Verdi og grad av påvirkning)	Kommentar (forklaring, kunnskapsgrunnlag, usikkerheter, m.m.)
Miljøforhold		
Forurensning (klimagassutslipp, annet utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann)	0	Tilrettelegging for miljøvennlig godstransport vil kunne bidra til reduserte klimagassutslipp. En effektivisering av godstransporten vil kunne redusere transportbehovet, og dermed bidra til redusere klimagassutslipp. Utbygging av infrastruktur vil kunne bidra til økte klimagassutslipp. Utbygging av kaier og havner kan innebære risiko for forurensning i sjø.
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	+	Mer effektive godstransporter vil bidra til redusert transportbehov. Tilrettelegging for miljøvennlig transport via bane og sjø med gode energiløsninger kan bidra til redusert energiforbruk.
Kulturminner og kulturmiljø	-	Utbygging av infrastruktur for godstransport kan sette press på kulturminner og kulturmiljø.
Naturens mangfold (dyre- og planteliv)	-	Utbygging av infrastruktur for godstransport kan sette press på naturmangfoldet (dyre- og planteliv).
Natur – og kulturlandskap	-	Utbygging av infrastruktur for godstransport kan sette press på natur- og kulturlandskap.
Sikring av jordressurser (jordvern)	-	Utbygging av infrastruktur for godstransport kan øke presset på jordressurser.
Reindrift	-	Utbygging av infrastruktur til godstransport kan sette press på reindriftnæringen.
Samisk natur- og kulturgrunnlag, næringsutøvelse og samfunnsliv	+	Strategien kan være positiv for samisk samfunnsliv og næringsutøvelse.
Tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett	0	Strategien antas å ha liten arealmessig konsekvens for tilgjengelighet til uteområder og gang- og sykkelveinett.
Friluftsliv	0	Utbygging av fysisk infrastruktur til godstransport kan øke presset på arealer til friluftsliv. Etablering av nye transport-årer kan bidra til å gjøre nye områder tilgjengelig for friluftsliv.
Risiko ved havstigning, skred og flom	0	Valg av lokalisering av utbygging av transportårer vil være avgjørende for risiko.
Samfunnsforhold		

Befolkningsutvikling	+	Effektiv godstransport vil bidra til å styrke næringslivet i fylket og eventuelt til å skape stillinger som vil trekke ny arbeidskraft. Miljøvennlig godstransport kan bidra til å skape gode bomiljøer.
Kriminalitetsforebygging	0	Strategien vil i liten grad ha konsekvenser for kriminalitetsforebygging.
Barn og unges oppvekstvilkår	+	Miljøvennlig godstransport kan bidra til å skape gode bomiljøer.

Samlet vurdering

Tilrettelegging for effektive og miljøvennlige godstransporter kan bidra til å styrke næringslivet, gi ny arbeidskraft og skape gode bomiljøer.

For miljøforhold kan strategien bidra til å redusere klimagassutslipp, transportbehov og energiforbruk. På de områder hvor strategien kan komme i konflikt med verdiskaping av naturressursene i fylket kan det bli negativ konsekvenser for miljøforhold.

Konklusjon

Tilrettelegging for effektive og miljøvennlige godstransporter vil være et positivt bidrag til samfunnsforhold i Nordland. De negative konsekvensene for miljøforhold i denne strategien vil kunne demme opp gjennom areal politiske retningslinjer under temaene «Næringsutvikling», «Naturressurser, kulturminner og landskap», og «Kystsonen». Samlet sett vurderes denne strategien til å ha positive konsekvenser.

5 Vurdering av fylkesplanens konsekvenser i forhold til naturmangfoldloven (kap II)

Naturmangfoldloven (nml) omfatter i sitt kapittel II «Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk». Lovens §§ 4 og 5 omhandler forvaltningsmål for naturtyper og arter i Norge.

Fylkesplan for Nordland 2013-2025 har strategier som gir føringer for arealbruk. Planen gir imidlertid ingen endelige avklaringer med hensyn til hvordan arealene skal tas i bruk. Planen legger videre til grunn at arealbruken skal være bærekraftig med en god balanse mellom vern og bruk. På bakgrunn av dette vurderer fylkeskommunen det slik at fylkesplanen ikke står i strid med forvaltningsmålene for naturtyper og arter i Norge.

Kapittel II i naturmangfoldloven omfatter flere prinsipper som skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, jf. nml § 7. Prinsippene er fastsatt i lovens §§ 8 til 12. Det er krav om at vurderingen av disse prinsippene skal fremgå av beslutningen i saker hvor loven kommer til anvendelse.

Dette innebærer at Nordland fylkeskommune må vurdere hvordan *Fylkesplan for Nordland 2013-2025* forholder seg til disse prinsippene. Dette kapittelet er denne vurderingen.

Fylkeskommunen konkluderer med at:

planen er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12, dermed er naturmangfoldlovens kapittel II om bærekraftig bruk ivaretatt.

Nærmere om de enkelte prinsippene

Fylkeskommunen vurderer det slik at naturmangfoldlovens §§ 11 til 12 ikke er relevante i denne saken, da de forutsettes ivaretatt på lavere plannivå og i enkeltsaker. Fylkeskommunen forutsetter at kostnadene ved enkelttiltak bæres av tiltakshaver, jf. nml § 11, og at man benytter miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder ved gjennomføring av tiltak, jf. nml § 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det følger av naturmangfoldloven § 8, første ledd, at avgjørelser som påvirker naturmangfoldet så langt som det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Denne skal omfatte artenes bestandssituasjon, naturtypens utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. I kunnskapsgrunnlaget for *Fylkesplan for Nordland 2012-2025* inngår følgende:

- Fylkeskommunens samlede erfaring om naturmangfoldet fra regionale planprosesser og behandling av plansaker (kommuneplanens arealdel, konsesjoner etter energilovgivningen).
- Utredninger om biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og fylkets sårbarhet for klimaendringer, utarbeidet i forbindelse med regionale planer om klimautfordringene i Nordland, vindkraft og små vannkraftverk.

- Utredninger og erfaringer fra planprosessene i forbindelse med arbeidet med fylkesdelplaner for verneområdene Lomsdal-Visten og Sjunkan-Misten.

I følge Miljøverndepartementet er det korrekt å forstå forvaltningens erfaring som en del av den vitenskapelige kunnskapen som skal legges til grunn. Videre legges det til grunn at *Fylkesplan for Nordland 2013-2025* ikke omfatter endelige avklaringer for arealbruk.

Strategiene i planen gir imidlertid føringer for arealbruk som kan gi konsekvenser for naturmangfoldet. Konsekvensutredningen viser at naturmangfoldet, på et generelt grunnlag, kan komme under noe press. For å avbøte dette omfatter fylkesplanen arealpolitiske retningslinjer som vil avbøte eventuelle konflikter, dersom de blir hensynstatt.

Fylkeskommunen vurderer at kunnskapsgrunnlaget er tilfredsstillende til å fatte vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var prinsippet sier at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Det følger videre av naturmangfoldloven at hvis det foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å unngå å treffe en beslutning.

Som redegjort for ovenfor, finner Nordland fylkeskommune kunnskapsgrunnlaget som tilfredsstillende i forhold til å fatte vedtak i saken.

Fylkesplanen er en overordnet plan som ikke omfatter forslag til konkret arealbruk, men strategier som gir føringer for arealbruk. Fylkeskommunen vurderer det derfor slik at fylkesplanen ikke medfører risiko for vesentlig skade på naturmangfoldet. Nordland fylkeskommune mener derfor at *Fylkesplan for Nordland 2013-2025* ivaretar føre-var-prinsippet.

Fylkeskommunen vil understreke at for arealplanlegging på et lavere plannivå (kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner, konsesjonssaker og lignende) må dette vurderes nærmere.

Økosystemtilpasning og samlet belastning § 10

Naturmangfoldloven sier at påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Fylkeskommunen har vurdert planens konsekvenser i forhold til økosystemtilpasning og samlet belastning i forhold til planens strategier. Vurderingen i forhold til nml § 10 er med andre ord gjort på et overordnet strategisk nivå. Fylkesplanen omfatter strategier som legger til rette for å ta i bruk naturressursene i fylket. Videre er det i strategiene klart at man ønsker å satse på regionssentrene i fylket som motorer i den regionale utviklingen. Dette skal skje innenfor en bærekraftig ramme, med god balanse mellom vern og bruk.

Fylkeskommunen konkluderer derfor med at selv om strategiene kan sette naturmangfoldet under press, så er hensynet til økosystemtilpasning og samlet belastning, på et overordnet nivå ivaretatt, lenge dette skjer innenfor en bærekraftig ramme.

Fylkeskommunen vil understreke at for arealplanlegging på et lavere plannivå (kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner, konsesjonssaker og lignende) må dette vurderes nærmere.